

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 25 maart 2012, 16.00 uur

Jaarthema: '10 x een nieuws-dienst. Wat zegt God over de actualiteit?'

Thema: "Bezuinigen... kunnen we ook met minder toe?" naar aanleiding van Lukas 10: 38-42 en Habakuk 3: 17-19

1. Waarom is bezuinigen zo moeilijk?

Toen ik twaalf jaar was, in 1978, kwam het eerste kabinet-Van Agt met een plan, getiteld 'Bestek '81'. In dat plan werd duidelijk waar het kabinet heen wilde in die drie jaar, van 1978 tot 1981. Aan het eind van die jaren '70, waarin de bomen tot in de hemel leken te groeien, moest er opeens drastisch worden bezuinigd. In die tijd raakte ik geïnteresseerd in politiek. En ik moet u zeggen: het lijkt wel of er in die 34 jaar, sinds 1978, alleen maar bezuinigd is. Elk kabinet komt weer met een nieuw bezuinigingsplan. Dat gaat zo al tientallen jaren. Je zou zeggen: 'De overheid geeft inmiddels zeker niets meer uit!' Maar dat is niet zo, want de uitgaven van de overheid blijven maar groeien en groeien! Hoe kan dat? Aan de ene kant al tientallen jaren bezuinigingen, aan de andere kant een budget dat maar steeds groter wordt?

Misschien komt het wel hierdoor: groei gaat automatisch. Ongemerkt. Groei van de uitgaven doet geen pijn, is altijd prettig. Maar bezuinigingen zijn wél pijnlijk. Daarom komen bezuinigingen véél meer in het nieuws dan de groei. Als je daarover nadent, is dat op veel fronten zo. Veel mensen – ik ben er één van – kost het weinig moeite om dikker te worden. Maar lijnen, afvallen, dat is een pijnlijk proces.

En nu het voorjaar wordt, weten we allemaal hoe dat buiten gaat, in de tuin. Alles groeit en groeit, dat gaat vanzelf, dat kost ons geen enkele moeite. Maar wat wél moeite kost, dat is het snoeien, kappen, knippen.

Laten we daar eens even wat dieper over nadenken: hoe komt dat toch, dat allerlei dingen vanzelf uitdijen, maar dat het zo moeilijk is om in te krimpen, om te bezuinigen, om los te laten? Dat geldt niet alleen voor uitgaven die je doet, dingen die je koopt met geld. Het gaat ook op voor je agenda: steeds meer activiteiten, dingen die op je bord komen. Totdat je beseft: ik móét nu echt keuzes gaan maken. Waarom is dat meestal zo'n pijnlijk proces? Hetzelfde geldt voor spullen. Verhuizen naar een groter huis is niet moeilijk. Maar als je kleiner gaat wonen, en je moet spullen wegdoen, waarom is dat zo moeilijk? Misschien komt het wel omdat we vinden dat al die extra dingen er ook bij horen. Je koopt een i-pad, en na een maand denk je: 'Ik kan niet meer zonder!' Je neemt een extra taak op je en je voelt je verantwoordelijk: dat móét gebeuren. Het móét allemaal!

Dat is nou precies wat we ook zien gebeuren in het huis van Martha en Maria. Jezus en Zijn leerlingen worden daar gastvrij ontvangen, door die twee zussen. Op andere plaatsen in het Evangelie blijkt dat ze ook een broer hebben: Lazarus. Ze wonen vlakbij Jeruzalem, net aan de andere kant van de Olijfberg, in het dorpje Bethanië. Voor die twee zussen is het wel ineens een hele invasie! De Here Jezus, en dan die twaalf discipelen, plus ook nog een aantal vrouwen die met Jezus en Zijn leerlingen meetrokken, Lukas heeft over hen verteld in hoofdstuk 8. Opeens een stuk of twintig mensen in dat huis, daar in Bethanië! Martha loopt zich de benen uit haar lijf om te zorgen voor al die gasten: iets te drinken, iets te eten, noem maar op. Terwijl Maria daar maar zit, vlakbij Jezus,

en niets doet! Ze zit daar maar te luisteren! Martha heeft Maria natuurlijk al heel wat keren lopen wenken, maar het lijkt wel of Maria niets hoort. Martha loopt zich op te winden, ongetwijfeld al een hele tijd. Inwendig kookt ze van woede. Totdat ze het niet meer uithoudt en het uitroept: 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen? Zeg tegen haar dat ze mij moet helpen!' Als je dat zo leest, dan denk je: 'Die Martha heeft toch helemaal gelijk? Wat raar dat Maria daar maar gewoon zit! Er moet nog zoveel gebeuren!'

2. We moeten leren ont-moeten

Kijk, en dat is nou waar Jezus de vinger bij legt. Moet er echt zoveel? Is dat echt allemaal noodzakelijk? Wat is er nu het meest nodig? Jezus zegt: 'Martha, Martha, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden

ontnomen.'

Merkt u het? Jezus zet radicaal een streep door dat móéten. Er moet helemaal niks! Martha moet leren ont-moeten. Maria valt niets te verwijten. Integendeel: Maria heeft ontdekt wat echt van waarde is. Van blijvende waarde, wat er niet van haar zal worden afgenomen. Wat Jezus te zeggen heeft, dat heeft eeuwige waarde, en daar kan geen dief bij, geen inbreker, geen rover. Wat wij dus moeten leren, dat is dit: heel veel dingen waarvan wij vinden dat ze móéten, moeten helemaal niet! Er is bijna niets dat moet! Draai het eens om! Wat heeft eeuwigheidswaarde? Wat is belangrijk als je bij God komt? Wat is echt essentieel in Zijn ogen? Dat zijn de vragen waar het om draait!

Leven in het licht van de eeuwigheid betekent: concentreren. Je richten op de kern. Je niet laten afleiden door al die dingen erom heen. Het is ballast! Ballast die je tegenhoudt! In feite is dat ook de gedachte achter het vasten. In deze periode voorafgaand aan Pasen wordt er door veel christenen gevast. De één eet geen vlees, de ander eet geen snoep, weer een ander gebruikt geen alcohol. Er zijn ook mensen die veertig dagen geen tv kijken, of veertig dagen zonder mobiel door het leven gaan. Zou jij dat kunnen: veertig dagen zonder mobiel? 'Nee, ik móét mijn mobiel hebben!' Ik kan me voorstellen dat je dat denkt! Maar Jezus zegt: 'Niets móét! Of alleen dit: luisteren naar Mij. Dat is echt noodzakelijk.'

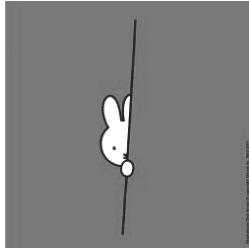
Als je op werkvakantie gaat met World Servants, dan moet je je mobiel achterlaten. En wat blijkt dan? Het kan wél! En het is eigenlijk nog wel rustig ook.

Jezus zet een streep door alles wat móét. En dat is heel gezond. Daarom is het heel heilzaam als er perioden in ons leven zijn dat we gedwongen worden om keuzes te maken. Bezuinigingen, financiële keuzes. Of keuzes in wat we doen, en wat we moeten afstoten. Keuzes in onze spullen: wat kunnen we houden, wat kan er weg?

Ik zal u bekennen dat ik van nature nogal bewaarderig ben aangelegd. Dit bewaren, dat bewaren. Maar in de loop van de jaren gaat het toch wel iets beter. En dat heeft alles te maken met mijn werk. Dat ik te maken heb met mensen die gaan sterven. Als je praat met mensen die op bed liggen, ernstig ziek, dan beseft je dat niets kunt meenemen. 'Niets

is hier blijvend', we hebben het daarnet gezongen. Naarmate je dat meer en meer beseft, realiseer je jezelf ook meer, wat écht belangrijk is. Bezuinigen, schrappen, dat kan ook winst betekenen. Minder is méér. Ik heb eens een tv-programma gezien over Dick Bruna, de tekenaar van Nijntje. Hij vertelde hoe hij die tekeningen maakt. Eerst tekent hij een compleet plaatje, en daarna gaat hij met een gum alle lijnen weghalen die niet noodzakelijk zijn. Uiteindelijk blijven alleen de echt essentiële lijnen over. En precies dát maakt die tekeningen zo sterk!

3. Minder is méér!

Minder is méér! We kennen dat allemaal: het heerlijke gevoel als je je kamer hebt opgeruimd, of je bureau. Als je een paar dozen oud papier weggebracht hebt, of een karrevracht oude spullen. (Even een tip: binnenkort is er weer een bazaar!)

Wat heeft Martha geleerd, op die bijzondere dag, toen haar huis vol zat met gasten? Dat ze wel kan denken dat er van alles móét, maar er moet niets! Die hele last, die haalt Jezus van haar schouders! Dan maar even geen drinken, dan maar even geen hapjes. 'Martha, kom nou eens gewoon zitten! Luister naar Mij!'

Heeft u al ontdekt waar het echt om draait in uw leven? En jij? Wat is nou voor jou het allerbelangrijkste? Geef je echt prioriteit aan het luisteren naar God, naar wat Hij te zeggen heeft? Is het voor u het allerbelangrijkste in uw leven, dat u een liefdesband opbouwt met uw Schepper?

Jezus zegt: 'Maria heeft het beste deel gekozen.' Wat doet Maria? Maria durft alles los te laten, om dicht bij Jezus te zijn. Dat vraagt moed, en het vraagt om vertrouwen. Er is moed voor nodig om alles los te laten, wat iedereen om je heen beschouwt als belangrijk. En er is vertrouwen voor nodig om je volledig te richten op Jezus Christus. Herkent u zich in Maria?

Het is mij weleens opgevallen dat ik in de loop der jaren veel mensen ben tegengekomen, die tegen mij zeggen: 'Ik ben echt een Martha-type.' Maar ik ben werkelijk nog nooit iemand tegengekomen die tegen me zei: 'Ik ben echt een Maria-type.' Hoe zou dat komen?

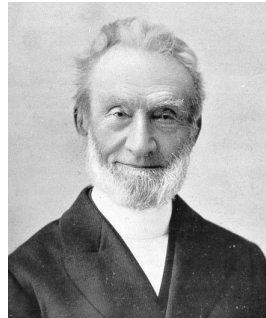
4. Maak de goede keuze!

De keuze van Maria is vreemd, tegendraads, maar Jezus zegt: het is wel de goede keuze! Want bij Jezus is eeuwig leven. Alleen bij Hem! Door Hem mogen wij verbonden zijn met de Vader. En als je die verbondenheid mag ervaren, dan kun je uiteindelijk álles aan. Dat is de boodschap van Habakuk. De profeet Habakuk leeft in een moeilijke tijd. In zijn eigen volk, Juda, ziet hij hoeveel er misgaat. Onrecht, uitbuiting, goddeloosheid op allerlei terreinen. Maar er dreigen nog meer donkere wolken, want God zegt: 'Ik geef Juda over in de handen van de Babyloniërs.' En Habakuk weet hoe wreed dat volk is. De toekomst is inktzwart. Er is alle reden om hopeloos te zijn, en moedeloos. Maar temidden van alle ellende die hij op zich af ziet komen, gaat Habakuk een lied zingen. 'Al zou de vijgenboom niet bloeien, al zou de wijnstok niets voortbrengen, al zou de oogst van de olijfboom teleurstellen, al zou er geen koren meer op de akkers staan, al zou er geen schaap meer in de kooien zijn, en geen rund meer binnen de omheining, tóch zal ik juichen voor de de HERE, jubelen voor de God die mij redt.'

Wat er ook aankomt aan economische tegenspoed, hoe zwaar de tijden ook zullen worden, Habakuk stelt zijn vertrouwen volledig op God. 'God, de HERE, is mijn kracht, Hij maakt mijn voeten snel als hinden, Hij laat mij over mijn bergen gaan.'

Dat is geloof! Vertrouwen op God, tegen de klippen op! En laten we maar eerlijk zijn: de bezuinigingen waarover nu wordt onderhandeld in het Catshuis zijn ook donkere wolken. Veel banen staan op de tocht. Allerlei regelingen die mensen steun geven in tijden van ziekte of nood, worden afgebouwd. Mensen die toch al kwetsbaar zijn, krijgen het in veel gevallen zwaar te verduren. Je kunt daar heel somber over worden, of boos, of verdrietig. Maar wat leert God ons, door Habakuk? Om ons te richten op het allerbelangrijkste. Dat is onze hemelse Vader. We gaan de donkere wolken niet alléén tegemoet. Hij gaat mee. Hij is onze kracht. Hij maakt onze voeten als die van hinden. Daarom ben je een wijs mens, als je je leven lang God op nummer één zet, en Hem de hoogste prioriteit geeft.

Dat heeft ook een heel praktische kant, heel concreet. Het betekent dat je, net als Maria, eerst stil wordt aan de voeten van Jezus, voordat je gaat denken aan alle taken die je

moet doen. *First things first.* Als je 's morgens wakker wordt, dan kun je meteen de dag in hollen. Maar een wijs mens gaat eerst op de knieën voor God. George Müller (foto) was een Duitse evangelist die leefde in de 19e eeuw en die emigreerde naar Engeland. Hij had een warm hart voor kinderen, daarom richtte hij scholen op en weeshuizen. In totaal heeft hij gezorgd voor 10.024

weeskinderen, en kregen door zijn inspanningen 120.000 kinderen een opleiding. Zijn leven was overvol. Maar weet u wat hij schreef, toen hij oud was geworden? Moet u eens horen:

'Ik vind een dag een verloren dag als ik niet een poosje flink bezig ben geweest met het Woord van God. Vrienden zeggen vaak: "Ik heb zoveel te doen, zoveel mensen te bezoeken, ik heb vandaag geen tijd om uit de Bijbel te lezen." Misschien zijn er niet zoveel mensen die méér te doen hebben dan ik. Meer dan een halve eeuw lang is er geen dag voorbij gegaan dat ik niet méér werk had dan ik kon afkrijgen. Vier jaar lang kreeg ik per jaar 30.000 brieven, en ze zijn bijna allemaal door mijn eigen handen gegaan. Ik was voorganger van een gemeente met 1.200 mensen, aan wie ik veel zorg moest besteden. Daarnaast had ik de leiding over vijf immens grote weeshuizen, en ik leidde een uitgeverij, die miljoenen tractaten, boeken en bijbels drukte en in omloop bracht. Toch heb ik altijd de regel gehandhaafd, dat ik niet aan het werk ging zonder eerst een mooie tijd te hebben doorgebracht met God en Zijn Woord. De zegen die ik daarvan heb ondervonden is echt wonderlijk groot.'

Dat is het! Waar het op aankomt is de juiste prioriteit. Eerst God, en Zijn Woord, en het gebed. Dan kún je ook bezuinigen op andere dingen in je leven: activiteiten, uitgaven. Dan kún je met minder toe. Door de ontmoeting met God komt alles in het juiste licht te staan. En zélfs al zou het dan moeilijk worden, zélfs als de donkere wolken zich samenvakken boven je leven, mag je het weten: 'De HERE is mijn kracht. Hij maakt mijn voeten snel als hinden, Hij laat mij over mijn bergen gaan.' Amen.